

ԲԱԶՄԱՎԵՊ

ԱՄՍԱԳԻՐ

ՎԵՆԵՏԻԿ
ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ

ԲԱԶՄԱՎԵՊԻ խմբագրութեան հետ թղթակցել ազդոյները թող գրեն
մեղ հետեւեալ հասցէիւ.

Rédaction de la Revue «BAZMAVEP»

St. Lazare

digitised by

A.R.A.R.@ VENISE (Italie)

ԼՈՒՐԵՐ, ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ, ԹԵՐԹԵՐ

ԱՄՍԱԼՈՒՐՔ

Գերերջ. Սապազադեան Պօղոս - Պետրոս ԺԻ Կ-Պատրիարքը, որ մի քանի ամիսներէ ի վեր Հռոմ կը գտնուէր՝ Մարտ 25ին (Հ. Տ.) Պոլիս հասաւ, յետ այցելելու վենետիկոյ և վիեննայի Միխիթարեանց վանքերը:

Բարխուդարեան Մակար եպիսկոպոսը տարւոյս փետրուար 6ին 74 տարեկան հասակին կը վախճանի երկարատեւ հիւանդութենէ վերջ, որ ճիշտ երեսուն տարի առաջ գրական հրապարակէր մտաւ իր Միլիցայ և Անկախ վէպով և թողուց ազգագրական ուրիշ վէպեր: 1893 թուականին բանասիրութիւնը ձեռք առաւ և հրատարակեց Արշակունիք երկիւր և դրացիք, յետոյ Արցախ (1895) և Պատմութիւն Արշակունիք երկու հատոր (1900-2). բայց ի այս անմոռանալի գործերէն՝ կրօնական գրուածքներն ալ տուաւ:

Բաբգէն Վ. Կիւղէշեան, որ լոյս կրօնաթերթը կը խմբագրէ, Մարաշի Առաջնորդը ընտրուած է: Չենք տարակուսել Մարաշի մէջ ունենալիք արդիւնքին վրայ, բայց կը մտադրենք որ լոյսին շուրջ ալ չնուաղի անոր հեռանալէն:

Պուստապ լրագիրները կը գրեն՝ թէ «Արարատ»ը պիտի դադրի. յուսանք թէ անստոյգ լուր մէջ. և այն ստոյգ ըլլայ՝ թէ կիսամսեայ պիտի ըլլայ ճոխ պարտականութեամբ:

*

ԿԱՍԱԿԵՐԳՔ ՄՈՒԷԻՐԻ. — Թարգմ. Մեքրուպ Դուպարեան. հատոր Բ. Իգմիր, տպագր. Մ. Մ. մուրեան որդի 1905 էջ 214, գին՝ 30 դր:

Մեծ. Դուպարեան՝ որ անցեալ տարի ի լոյս բնծայեց հռչակաւոր կառավերգակի առաջին հատորը — արդէն մամուլամաս խօստած է այս էջերու մէջ — հիմա երկրորդ հատորը կ'ընծայէ. որուն մէջ կը բովանդակուին Այնուամուլ քողքի լինին — Սըպրեկի լենգորիկները — Կարդաքող կիկերը: Տաճկահայ մամուլին 1905ի արտադրութեանց մէջ նշանաւոր տեղ մը պիտի գրաւէ այս հրատարակութիւնը. վասն զի ինչպէս ուսումնասիրեցին թէ Արեւելեան — Մամուլ և թէ Բիզանդիոն՝ անցեալ տարուայ գրական արտադրութիւնը՝ հանդերձ թարգմանութեամբ՝ շատ լի, հարուստ. կը մտադրենք որ Մեծ. Դուպարեան իր անտիպ թարգմանութիւններն ալ որ մ'առաջ ի լոյս հանէ:

ԱՌՈՒՆՁԱՐ. Վրտի Եփթաղ (ժողովածու երկերի) Թիֆլիս 1905 տպ. «Հերմէս». էջ 198+2: Գին 1 լուրի:

Գիտելիք որ բերկրանքը իր արցունքն ունի: Առանձաբի այս գնահատելի հատորիկն ալ կուգայ ըսելու՝ թէ վրտն ալ իր Եփթաղը ունի.

ծիծաղ մը՝ որ վշտի արցունքէն աւելի դառն է. ընթերցող ազգայինը իր հայրենակցաց տառապանքին դիմաց ակամայ պիտի ծիծաղի...

Առանձաբ կենդանի վիպակագիր պէտք է հրուշակուի, և այս հրատարակած վիպակներու ժողովածուն առթիւ պէտք է զինքը մօտէն ուսումնասիրել, վասն զի սա ալ ընկեր մը պիտի ըլլայ արցունք բերող Անյարմանի և կիրք հանող Երսոյի:

ՃԱՆԱԿ երրորդականութեան (Ա. Հատոր, էջ 430, Կ. Պոլիս 1904, գին՝ 7 դր. հրատարակութիւն Գաթեան գործակալութեան) — Եղաղկաքաղ մը՝ դարողներու համար. իր տեսակ գրուած թիւներէն շատ աւելի հետաքրքրական և թարմ է, որովհետեւ նախագրի, ժամանակակից հեղինակներէ առնուած է: Որքան փափագելի էր որ այսպիսի ծաղկաբաղդներ՝ զեն աւելի ընդարձակ ծաւալով հրատարակուէին:

Պէտք է ըսել տակալն՝ թէ բոլոր հաստատմանի օրինակի կրտսիւններն չեն, և շատ խոհեմութիւն չէ գտնուի այսկերտաց ներկայացնել: Աւելի ճաշակաւոր ընտրութիւն մը փափագելի է: Խուբէն Զարդարեանի գրութիւնը ամենէն աւելի ուշագործիւնը կը գրաւեն: Գրականական տեղեկութիւնը կը տրուին մերթի ընդ մերթ՝ զաղղիացի նոյն տեսակ գրութեանց ձեռք:

Ի. Ա. ԵՐԱՆ. — Նոր գրական թատրոն կամ գրականիք ղնկերը. Անգլիերէնէ հայերէն. Ամերիկահայուն համար պարտաւորութեամբ. հրատարակչներ Ի. Ա. Երան, և Մ. Գ. Ստոսեան: Տպ. «Հայերէնիք» թի 27 Beach St, Boston, Mass (U. S. A.) էջ 6+368: Գին՝ կաշկգմ. Երկ. 1,00 լաթականով 0,75: Գաղթական հայուն համար բարի և դիրքատար առաջնորդ և ընկեր մը:

ՀԵՆՐԻԿԱՍ ՎԻՍԻՆԵՑ Երիտայի կրտսերիւնը մինչև 6 տարեկան հասակը. թրգմ. Լենգերից Ստ. Լիսիցեանի. Թիֆլիս տպ. «Հերմէս», 1906 էջ 83+2: Գին՝ 25 կոպ. Հասկեր մանկավարժական թերթի գրադարանի առաջին կարեւոր հրատարակութիւնն է:

ՅԱԿՈԲԵԱՆ ՅՈՎ Հ. Գրական բառարան (Անգլիերէնէ — Հայերէն) տպ. Արարատ հրատարակական ընդ. Պատոն, 1906, էջ 292:

Յառաջաբանն մէջ կ'ըսէ. «Սոյն Անգլիերէնէ — Հայերէն Գրական Բառարանը պատրաստած ատեն մեր աչքին առջև ունեցած ենք Ամերիկայի հայ գործաւոր դասակարգը»:

Այս և վերոյիշեալ բառարանը պիտի ծառայեն ոչ թէ միայն անգլիերէն սովորեցնել հայուն՝ այլ ինչ որ փափագելի է, հայերէնը մոռցնել չտալ հայուն:

*

ԿՈՒՆԵԿ. թէ և շատ ուշ՝ բայց գտնուեցա՞մք մը սոսցա՞մք այս գեղարուեստական Հանդէսը. պարբերական հրատարակութիւն մը, գոր ըստ.

անձնած է Մեծ . Գ. Փրօֆֆ-Գալֆայեան , որ կրկնակի արդիւնք ունի . նախ՝ իբրև մասնադիտական գեղարուեստական (երաժշտական , ճարտարապետական ևն) , և կրնանք ըսել թէ երեսփոխան մեր մամուլին մէջ . և երկրորդ՝ մեր արհեստը ճանչցնելու եւրոպացոյն . գործ մը վերջապէս այն քան լաւ ու կարեւոր նպատակով սկստուի՝ որ ըսել կու տայ մեզ Մեծ . Գ. Փրօֆֆ — Գալֆայեանի « վերածելու ԿԻՍԼԻՆԻԸ ամուսորդի փոխանակ եւամուսկայ համեղի » : — Մեծ . Խմբագիրը ունի այս թուոյն մէջ սա հետաքրքրական յօդուածները . « Հայ — ճարտարապետութիւն » , « Գիտութիւնք տաւիկական քաղաքներին վրայ » , դարձաւ այս թուով գեղարուեստական Մրցում մը բացայտէ . առաջին անգամ Հայք-մերի նոր եղանակ մը շարադրել կ'առաջարկէ , և կը հրատարակէ Գ. Փրօֆֆ-Գալֆայեանի շարադրածը , թէ հայկական և թէ եւրոպական նշաններով : Ինքը խմբագիրը կը նախադասուի այն եղանակները՝ որոնք « Շարականի երգեցողութեան ոճովը կամ ընթացքովը գրուած կ'ըլլան » : — Ատով թալաս՝ Գլխի վերջոյն իր « Տանկական թատրոն »-ը և վէնսան տ'իշտի , « Հանդիսարան Մեծ վարդետեւրու » խորագրին ներքեւ Սեպար Ֆրանկը 1822 ին լիւթ ծնած երաժշտին կենսոյը կը պատկերացնէ : Ի վերջոյ կը մնայ մեզի մաղթել որ այս կարեւոր Հանդէսը ապրի և Մեծ . Գ. Փրօֆֆ — Գալֆայեան խորհուրտուի ազգայնոց նիւթական և բարոյական ձեռնտուութեամբ : Անոնք որ կ'ուզեն մօտեն ճանչնալ « Կառուկը » կրնան թիւ մը ընթերցել :

ԱՅՆԱՆՏ 1906 թիւ 1-2. Այս միացուած պրակին գրեթէ կէսը գրուած է Ա. Զօպանեանի « Արժեանքի հարկաւորականի առթիւ » յօդուածը . խղճահար և գեղեցիկ արդարադատ ու սուսնասիրութիւն մը Արժեանքի վրայ : — Պր. Յ. Թիւրքաեան իբրև նմոշ մը կը հրատարակէ Ֆիլիստինի « Շահամէ »-ին Ա դրուագը . մեր էր թէ Մեծ . պարսկալուծը տար մեզի ամբողջ հայ Շահամէն : — Խորեն Նարայէլի անուիկ քերթուածներէն կան « Գանգատ » և « Տրամութիւն » , և Գ. վարուժանին յաղթական մենաւարտը « Առեւանգի »-ին հետ :

ՇԻՐԱԿ. Հատուց ի վեր չերեցած Շիրակին միացումը (10-11) թիւը ստացանք . տխուր պիտի ըլլար այս գրական ամսաթերթին դադարումը գոժէն , մանաւանդ այն եղանակին՝ երբ ունայն և աննպատակ թերթերու բազմութիւն մ'ունիք : Այս նոր տարուան մէջ՝ մեր Ռուսահայերէն ստացանք նոր թերթեր . ինչպէս « Յառաջ » , « Նոր-դար » ծաւալը ընդարձակած . « Սափրի » , « Յոյս » , « Իտիակ » , « Տարագ » պատկերազարդ շաբաթաթերթը ծաւալը մեծցուցած , ևն . ուրիշ անգամ ընդարձակ պիտի խօսինք ստուց վրայ :

ԲԱՆԱԼԵՐ-Պր. Կ. Զեւսմաշեան 1906ով գումբանասիրական պիտի ընէ իր հանդէսը :

ՊՈՍՍՈՅ ԹԵՐԹԵՐ. — « Արեւիկ » , « Բիւզանդիոն » , « Հանրագիտական » Մանգումէ , « Մատիս » թերթերը Կոնգրեսներու շուրջը կը թափառին : Երբ պր. Գր. Մալխաս երևան հանց թարգմանած Դիստուս միլիտարիստը գրքոյդ՝ Եր. Տէր

Աղբրէասեանը մի քանի դասեր տուա թարգմանին թէ հայերէն և թէ ֆրանսերէն լեզուի : Եւ ահա սկսա բանակիւր վարժապետին և աշակերտին մէջ : Թարգմանիչը իր զուարճալի սխալներով ինդրոյն կատակերգական ձեւ մը տուա . և Պոլսոյ զրազէտներէն ոմանք թատերաբեմին վրայ հանեցին զՄալխաս — զուարճաւորու գիտումով . իսկ Մեծ . Պ. Էֆ. Պէրպրեան կրկնեց իր ուսուցչական դասերը , — ինչ որ է՝ կ'արժէ որ հինգ տարին անգամ մը երևան գայ այդ թարգմանիչը :

ԱՊՐԷ — Պարսխանատները բաց նամակ Գահիրէ , 10 Մարտ 1906 . 14 էջ . (2րդ) :

CONYBEARE F. C. *Rituale Armenorum* being the administration of the sacraments and the breviary rites of the Armenian church, together with the Greek rites of baptism and epiphany. Edited from the oldest Mss. by F. C. Conybeare, and the east Syrian epiphany rites translated by the Rev. A. J. Maclean. Oxford, Clarendon Press 1905. 8° pp. 35+536. Price 21 sh.

CLUGNET Léon. *Vie et Office de Sainte Marine* (Textes latins, grecs, coptes, arabes, syriaques, éthiopien, haut-allemand, bas-allemand et français) publiés par Léon Clugnet, avec la collaboration de MM. E. Blochet, I. Guidi, H. Hyvernay, F. Nau et F.-M.-E. Pereira. Paris, Librairie A. Picard et Fils. 82, rue Bonaparte, 1905. pp. 296.

JOSEF KARST *Armenisches Recht* buch ediert und kommentiert; mit Unterstützung der königlichen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. zweiter Band. (տպ. ի վենետիկ . Ս . Ղազար .) 1905, 4°, 424 S. — Գիմել Strassburg Verlag von Karl Trubner :

L O T T U A R E R

ԼՐԱԳԻՐ

ազգ. քաղ. տնտես ական և գրական
Հասցէն է .

Admins. du journ. « Loussaper »

Boite Postale 868

LE CAIRE (Egypte)

Ա Ր Շ Ա Լ Ո Յ Ս

ԳՐԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

Օ Ր Ա Թ Ե Ր Թ Ի

24 պատկերազարդ յաւելածներով, որ կանոնապէս ըյս կը տեսնեն ամիսը երկու անգամ:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԱՐՏԱՍԱՀԱՐԱՆՈՒՄ

Տարեկան	7 ա. — —	32 ֆր. 28 մարկ. 28 շիւ. 7 դոլլ.
Վեց ամիսը	4 » — —	20 » 16 » 16 » 4 »

Տարեկան բաժանորդները կարող են վճարել մաս-մաս. Յունւար. 4 ա. և յունիս. 3 ա.:

Ապառիկ բաժանորդագրոշքի չի ընկնում չի ընկնում չի ընկնում.

Հասցէն է. Rédaction du Journal « Arschalous »

Редакция газеты « Аршалуйсь »

ТИФЛИСЬ

TIFLIS

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Գ. ՄԵԼԻՔ-ԿԱՐԱՅԵՈՋԵԱՆՑ

Հ Ա Ս Կ Ե Ր

մանկական պատկերազարդ աւսագիր

Ամսագիրը ըյս է տեսնում Թիֆլիսում 32-48 երեսանոց մեծագիր գրքոյկներով նախկին ընդարձակ ճրագով:

Ամսագրի նպատակն է՝ ա) ներշնչել մանուկ ընթերցողներին վսեմ ծգտումներ, արժարժէով նրանց մէջ սեր դէպի մարդը և դէպի հայրենի միջավայրը, բ) տալ նրանց ճիշտ հասկացողութիւններ բնութեան և մարդու մասին, գ) զարգացնել նրանց հաշիւը և դ) ուրախութիւն եւ աշխոյժ մտցնել մանկական կեանքի մէջ:

Ամսագիրը ունենալու է նաեւ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՆ Է ՃԱՆԱՊԱՐՀԱԾԱԽՍՈՎ.

Տարեկան. ՀԱՍԿԵՐ	4 ա.	առանց մանկավարժ. բաժնի 3ա.
Հին բաժանորդների համար.	3 ա. 65 կ	2ա. 75 կ.
Կէստարւանը	2 ա	1ա. 50 կ.
Արտասահմանում տարեկան.	12 ֆր	9 ֆր.

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Կարո. Լիսիցեան

Խմբագրատան հասցէն՝ Tiflis (Caucase) Rédaction du journ. «Hasker».